

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Cilt: 12 Sayı: 66 Ekim 2019

www.sosyalarastirmalar.com

Issn: 1307-9581

Volume: 12 Issue: 66 October 2019

www.sosyalarastirmalar.com

Issn: 1307-9581

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3600>

AÇIK ALAN REKREASYONUNDA KENT MERKEZLERİNE YENİLİKÇİ BİR YAKLAŞIM: MİLLET BAHÇELERİ

AN INNOVATIVE APPROACH TO URBAN CENTERS IN OUTDOOR RECREATION: NATION GARDENS

Sefa Şahan BİROL*
Elif AYDIN**

Öz

Park ve bahçeler, bireylerin kent merkezlerinde boş zamanlarını rekreasyon etkinlikleriyle değerlendirip, fiziksel, ruhsal ve sosyal anlamda birçok kazanım edinebilecekleri önemli alanlardır. Bu çalışmanın amacı, ülkemiz vatandaşlarının açık alan rekreasyon ihtiyaçlarını gidermek amacıyla hali hazırda yapımı tamamlanarak halkın hizmetine sunulmuş olanların yanı sıra, ülkemiz 81 ilinde de yaygınlaştırılması adına yapım planlamaları aşamasında olan "Millet Bahçeleri"nin hem nitelik hem de nicelik yönünden incelenmesidir. Çalışma nitel bir araştırmadır. Çalışmada nitel araştırma tasarımı çerçevesinde durum analizi yaklaşımı benimsenmiş, veri toplama yöntemi olarak görüşme yöntemi kullanılmış ve veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Görüşme formu, "Millet Bahçelerinin; planlama süreci, uzman desteği, sunulacak hizmetler, kurumlar arası işbirliği, alan, erişilebilirlik, hizmet çeşitliliği, yaygınlık" konu başlıklarını içerecek şekilde toplam 13 sorudan oluşturulmuştur. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü yetkilisi ile yapılan görüşme neticesinde elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak, kent merkezlerinde rekreatif amaçlı alanlarda kapalı alan üstünlüğünün sona erdirilip, açık alanların artırılması ve kente yeşil bir görüntü kazandırılma fikri projenin en can alıcı ve önemli noktası olarak göze çarpmaktadır. Bu fikir doğrultusunda Millet Bahçelerinde vatandaşlarımıza sunulacak rekreatif hizmet çeşitliliği, her kesime hitap edecek pozitif ayrımcılık anlayışı ve kolay ulaşılabilirlik avantajı bireylerimizin boş zamanları daha nitelikli değerlendirmelerine son derece önemli katkılar sağlayacak olup bu sayede toplumumuzun rekreasyon alanında daha fazla bilinçlendirilmesi sağlanmış olacaktır. Bu sebeple, Millet Bahçeleri projesinin toplumumuza önemli kazanımlar sağlayacağı açıktır. Yapılan bu çalışma ile Millet Bahçeleri projesi ile ilgili bilgi ulaşım eksikliğinin ortadan kaldırılması hedeflenmiş olup, çalışmanın bu alanda yapılacak diğer çalışmalara kaynak niteliğinde olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Devlet, Boş Zaman, Rekreasyon, Millet Bahçesi.

Abstract

Parks and gardens are important areas where individuals can gain many physical, mental and social gains and the areas where in the urban centers individuals can enjoy their leisure time with recreation activities. The aim of this study is to examine both in terms of quality and quantity the "Nation Gardens" which is under construction planning in order to generalize it in 81 provinces of Turkey in order to meet the outdoor recreation needs of our country's citizens. The study is a qualitative research. In the study, situation analysis approach was adopted within the framework of qualitative research design, interview method was used as data collection method and datas were obtained with semi-structured interview form. Interview form topics are composed of a total of 13 questions such as planning process, expert support, services to be provided, inter-institutional cooperation, area, accessibility, diversity of services, prevalence. The datas obtained as a result of the interview with the authority of the General Directorate of Spatial Planning of the Ministry of Environment and Urbanization was analyzed by descriptive analysis method. As a result, the idea of ending the superiority of indoor space in recreational areas in urban centers, increasing the outdoor spaces and providing a green image to the urban stands out as the most crucial and important point of the project. In line with this idea, the diversity of recreational services, positive discrimination approach that will appeal to all segments and easy accessibility advantage to be provided to our citizens in the Nation Gardens will make a significant contribution to the more qualified evaluation of individuals' leisure time. In this way, our society will be provided more awareness in the field of recreation. For this reason, it is clear that the Nation Gardens project will provide significant gains to our society. With this study, it is aimed to eliminate the lack of access to information about the Nation Gardens project and it is thought that this study will be a source for future studies in this field.

Keywords: State, Leisure, Recreation, Nation Garden.

* Doç.Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu.

** Doç.Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu.

1.GİRİŞ

Rekreasyon bireyler için mühim olan evrensel bir gereksinimdir. Geçmişte de tüm dönemlerde ve yeryüzünün bütün bölgelerinde kişiler kendilerini geliştirmek ve boş zamanlarını değerlendirmek için rekreasyon gereksinimi hissetmişlerdir. Rekreasyonel etkinlikler hayat standardını yükselten ve yaşama anlam kazandıran etkinliklerdir. Bu açıdan dünyanın her yerinde bireyler fiziksel, psikolojik ve sosyal faydaları sebebi ile rekreatif etkinliklere katılmaktadırlar (Sevil, Şimşek, Katırcı, Çelik, Çeliksoy, Kocaekşi, 2012, 10).

Rekreatif etkinlikler gerçekleştiği mekân, zaman, katılan kişi sayısı gibi birden fazla etkene bağlı olarak çeşitlendirilebilir. Bu bölümlemelerde dikkat edilmesi gereken, gerçekleşen rekreasyonel etkinlikleri birden fazla bölümlemenin içinde olabileceğidir (Hacıoğlu, Gökdeniz, Dinç, 2009, 28). Rekreasyon çeşitlerinin sınıflandırılmasında birçok kriterin rol oynamasının en önemli nedeni rekreasyonun çok yönlü olmasıdır. Bu nedenle kesin bir sınıflandırma yapmak zordur (Özbey ve Çelebi, 2003, 15). Örneğin, Karaküçük (2005, 33) rekreasyonu, amaçlarına göre, çeşitli kriterlere göre ve özel işlevleri dikkate alarak belirli eylem ve durgunluk hallerine göre üç bölüme ayırarak sınıflandırırken; Sevil ve ark. (2012, 12) rekreasyon sınıflandırmasını etkinliklere katılma şekline göre, yerel sınıflamaya göre, katılımcıların sayısına göre ve mekânsal açıdan olmak üzere dört grupta sınıflandırmıştır.

Mekânsal açıdan incelendiğinde rekreasyon faaliyetleri kendi içinde, “Açık Alan Rekreasyon Faaliyetleri ve Kapalı Alan Rekreasyon Faaliyetleri” olarak iki şekilde sınıflandırılmaktadır. Açık alan rekreasyon faaliyetleri, açık alanda yapılan her türlü sportif ve doğa temelli faaliyetleri kapsamaktadır. Doğa temelli rekreasyon faaliyetleri günümüz şehir insanlarının, yorgunluk ve stres atmak için, en çok talep ettikleri açık alan rekreasyon çeşitleridir. İnsanlar herhangi bir rekreasyon faaliyetinde bulunmasalar bile, güzel bir manzara seyretmek ya da temiz bir doğa havası almak için, park, orman, yayla gibi alanları ziyaret etmektedirler (Karaçar ve Göker, 2017, 18).

Bu bağlamda, açık alan rekreasyonu için bireyler tarafından öncelikli olarak tercih edilen mekânlar parklar ve bahçeler olarak ön plana çıkmaktadır. Modern zamanlara aitmiş gibi görünse de park ve bahçe kültürü Antik dönemlere dek uzanmaktadır. Parkların kullanıcıları yüzyıllar boyunca hanedanlar, yöneticiler, soylular ve aristokratlardır, tasarımları da bu sınıfların estetik anlayışını yansıtmıştır. 18. yüzyılda ve 19.yüzyılın ilk yarısında etrafı yüksek duvarlarla çevrili olan parklar bekçiler tarafından korunmuş ve toplumun elit kesimlerine hizmet etmiştir. Amerikan kent parkları Avrupa’daki benzerleri model alınarak yapılmış, yine üst sosyo-ekonomik grupların zevklerine göre tasarlanmıştır. Bu dönemde işçi sınıfı başta olmak üzere kent halkının diğer kesimleri parklardan yararlanamamıştır. 19.yüzyılın ikinci yarısından itibaren işçi sınıfının ve yoksulların yaşadıkları mahallelerdeki sağlıksız ortamlar nedeniyle kent yönetimlerinin sağlıklı açık alan arayışı, parklardan herkesin yararlanmasında belirleyici unsur olmuştur (Conway, 1996, 46; Henneberger, 2002, 17).

Amerika ve Avrupa’da hizmete açılan parklara karşın ülkemizde kent parklarının tarihçesi yüzyıllar öncesine uzanmamaktadır. Bu durumun temelinde Batı’da olduğu gibi bir sanayileşme ve kentleşmenin olmadığı söylenebilir (Önal ve Sağır, 2018, 83). Buna karşın ülkemiz park ve bahçelerinin ilk örnekleri Millet Bahçeleri olarak gösterilebilir. Millet bahçeleri, diğer isimleriyle meşket veya belediye bahçelerinin ilk örnekleri 1860’lı yıllarda İstanbul’da yapılmıştır. Millet bahçeleri, dönemin siyasi, sosyal, iktisadi koşulları ve ihtiyaçları doğrultusunda ortaya çıkmış, kolektif bir fonksiyona sahip en önemli kamusal mekânlardır. Nitekim millet bahçelerini diğer kamusal mekânlardan daha önemli kılan özelliği tek başına birden çok amaca hizmet etmiş olmasıdır. Millet bahçelerinde düzenlenen etkinlikler söz konusu olduğunda, bu alanların sadece gezme ve açık havada dinlenme amacıyla değil, aynı zamanda birçoğunun temelinde yardım ve hayır amacı bulunan faaliyetler için de kullanıldığı görülür. 1800’lü yılların son çeyreğinde yapılan yardım ve hayır işlerinin yeni adresi millet bahçeleri olmuştur. Nitekim geçmişten beri yapılan hayır ve yardım işlerinin şekli de değişmiştir. Önceden sadece dini mekânlarda yapılan yardımlaşma Tanzimat Dönemi ile birlikte yeni bir boyut kazanmıştır. Yapılması planlanan yardımlaşma işinin içine eğlencenin de girmesiyle, mekân da değişmiştir. Bunun dışında, millet bahçelerinin siyasi amaçlar için de bu alanlardan yararlanılmıştır. Yabancı devletlerden gelen önemli kişiler bu bahçelerde ağırlanıp misafir edilmişler, konser, tiyatro oyunları, müzik dinletileri, bale gösterileri, balolar, çekilişler, yarışmalar vb. çok sayıda etkinlik millet bahçelerinde gerçekleşmiştir (Ercan, 2018, 64).

Osmanlı döneminde birçok faaliyete ev sahipliği yapan Millet Bahçeleri, günümüz modern anlayışı çerçevesinde de devlet politikaları içerisinde yer bulmaya başlamıştır. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’nin ilk kalkınma planı olan ve 2019-2023 dönemini kapsayan “On Birinci Kalkınma Planı” (www.sabah.com.tr, 2019) Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 18 Temmuz 2019 tarihinde kabul edilmiş ve 23 Temmuz 2019 tarih 30840 sayılı resmi gazetede yayımlanmıştır. Kalkınma planınının 2.4.2.Şehirleşme bendininin, “Politika ve Şehirleşme” alt başlığı altında 676 ve 676.1 maddelerinde “Millet Bahçeleri”

kavramına yer verilerek “Yeşil şehir vizyonu kapsamında yaşam kalitesinin artırılması ve iklim değişikliğine uyumu teminen şehirlerimizde Millet Bahçeleri yapılacak ve yeşil alanların miktarı arttırılacaktır. Şehirlerimizde sağlıklı yaşam alanları oluşturmak, kentsel yeşil alan standartlarını ve yaşam kalitesini yükseltmek için Millet Bahçeleri 81 ile yaygınlaştırılacak, 2023 yılına kadar 81 milyon m2 alanda Millet Bahçesi çalışmaları Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, TOKİ, İLBANK ve belediyelerin finansmanıyla yürütülecektir” ifadeleriyle halkın kullanımına sunulacak park ve bahçelerin arttırılmasına ve daha fazla nitelik kazanmasına dair önemli bir adım atılmasına imkan tanınmıştır (www.resmigazete.gov.tr, 2019).

Millet Bahçesi olgusu, kültürel mirasımız ve kültürel peyzaj değerlerinin bir parçası ve aynı zamanda kent kültürümüzde, kamusal açık ve yeşil alan niteliği taşıyan ve tarihsel süreç içinde Taksim Millet Bahçesi gibi örnekleri olan unutulmuş bir kavramdır. Unutulmuş bu kavramın; fiziksel mekândaki açık ve yeşil alan düzenlemelerinden ayrıştırarak tarihsel süreç içindeki kimliği, kültürel birikimi kapsamında, günümüzün ihtiyaç ve yaşam şekli karakteristiği de dikkate alınmak suretiyle yeniden canlandırılması ve Türk Planlama Sistemine "kavram" olarak eklenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, Türk yaşam biçimi ve birikiminin zaman boyutunda mekâna yansımalarının en güzel örneklerini oluşturacak "Millet Bahçeleri"nin halkı doğa ile buluşturan ve sosyalleşme gereksinimlerini karşılayan simgesel yeşil alanlar olması amaçlanmakta olup, bu kapsamda temel hedefler;

- Şehirlerimize, eğlenme ve dinlenme olgusunun içinde yer aldığı estetik ve ekolojik değeri yüksek açık yeşil alanlar kazandırılması,

- Kentleşme sonucunda ortaya çıkan çevre sorunlarına karşı, halkın sağlıklı ve kentsel yaşam kalitesi daha yüksek kentlerde yaşamalarına katkı sağlanması,

- Yapısal ve bitkisel unsurların birlikte yer aldığı ve bulunduğu şehrin coğrafyasına özgü değerleri kapsayan ve gelecekte şehirlerin kültürel peyzaj kimliği ile markasını temsil edecek özgünlükte dinlenme ve eğlenme alanlarının şehre kazandırılması olarak tanımlanmıştır.

"Millet Bahçesi" kavramı genel olarak halkı doğa ile buluşturan, rekreatif gereksinimlerini karşılayan büyük yeşil alanlar şeklinde tanımlanabileceği gibi; Tarihi, kültürel ve doğal özellikleri koruyan, sosyokültürel hayata dair önemli yansımalar sunan, gerektiğinde afet toplanma alanları olarak da kullanılabilir, şehrin ve ülkenin prestijine katkı sağlayacak simgesel yeşil alanlar olarak da tanımlanabilmektedir. Mevcut Hükümetin “100 günlük icraat Programları” içerisinde en önemli eylemlerden birisi olarak "Millet Bahçeleri" projelendirme ve yapım süreçlerine yer verilmiş olup, ülkemiz genelinde her ilde Millet Bahçesi yapılması yönünde çalışmalar hızla sürdürülmektedir (www.kocaeli.bel.tr, 2019).

Bu çalışmanın amacı, ülkemiz vatandaşlarının açık alan rekreasyon ihtiyaçlarını gidermek amacı ile hali hazırda yapımı tamamlanarak halkın hizmetine sunulmuş olanların yanı sıra, ülkemiz 81 ilinde de yaygınlaştırılması planlanan Millet Bahçeleri'nin hem nitelik hem de nicelik yönünden incelenmesini sağlamak ve bu konuda yapılacak gelecek çalışmalara ışık tutmaktır.

2.YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, veri toplama yöntemi, verilerin toplanması, veri toplama aracı ve verilerin analizi sürecinde yapılan işlemler hakkında bilgiler yer almaktadır.

2.1.Araştırma Modeli

Bu araştırma, ülkemiz vatandaşlarının açık alan rekreasyon ihtiyaçlarını gidermek amacı ile hali hazırda yapımı tamamlanarak halkın hizmetine sunulmuş olanların yanı sıra, ülkemiz 81 ilinde de yaygınlaştırılması adına yapım planlamaları aşamasında olan Millet Bahçeleri'nin hem nitelik hem de nicelik yönünden incelenmesine dayanan nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma tasarımı çerçevesinde durum analizi yaklaşımı benimsenmiştir. Nitel araştırma, sosyal olguları bağlı buldukları çevre içerisinde gerçekçi ve bütünsel bir biçimde irdelemeyi ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, 63). Durum analizi ise Creswell (2007, 56)'e göre; araştırmacının zaman içerisinde sınırlandırılmış bir veya birkaç durumu çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları (gözlemler, görüşmeler, görsel-işitseller, dokümanlar, raporlar) ile derinlemesine incelediği, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır.

2.2. Veri Toplama Yöntemi

Bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak görüşme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem doğrultusunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü yetkilisi ile “Ülkemizde Millet Bahçeleri” içerikli bir görüşme yapılmıştır. Briggs (1986, 114) görüşmenin, sosyal bilimler alanında yapılan araştırmalarda kullanılan en yaygın veri toplama yöntemi olduğunu savunmakta ve bu durumun, görüşme yönteminin; bireylerin deneyimlerine, tutumlarına, görüşlerine, şikâyetlerine, duygularına ve inançlarına ilişkin bilgi elde etmede oldukça etkili bir yöntem olmasından kaynaklandığını belirtmektedir. Patton'a (1987, 56) göre görüşmenin amacı, bir bireyin iç dünyasına girmek ve onun bakış açısını anlamaktır.

Görüşme yoluyla, deneyimler, tutumlar, düşünceler, niyetler, yorumlar ve zihinsel algılar ve tepkiler gibi gözlenemeyeni anlamaya çalışırız. Bu süreçte, sorulan sorulara, karşı tarafın rahat, dürüst ve doğru bir şekilde tepkide bulunmasını sağlamak görüşmecinin temel görevidir (Yıldırım ve Şimşek, 2008, 55).

2.3. Verilerin Toplanması

Nitel veri toplama teknikleri ile ele alınan bu araştırmada, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler ise sahip olduğu belli düzeydeki standartlığı ve esnekliği nedeniyle, yazmaya ve doldurmaya dayalı testler ve anketlerdeki sınırlılığı ortadan kaldırması ve belirli bir konuda derinlemesine bilgi edinmeye yardımcı olması (Yıldırım ve Şimşek, 2011, 76) nedeniyle araştırmacılar tarafından sıklıkla tercih edilmektedir. Yarı yapılandırılmış görüşmeler ne tam yapılandırılmış görüşmeler kadar katı, ne de yapılandırılmamış görüşmeler kadar esnek, iki uç arasında yer almaktadır. Araştırmacılara bu esnekliği sağladığı için yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır.

2.4. Veri Toplama Aracı

Görüşme formu hazırlanırken, verilerin toplanmasında sorulan sorular, Millet Bahçeleri'nin rekreasyonel bir bakış açısıyla değerlendirilmesi amacı ile hazırlanmış olup; hazırlanan soruların güvenilirliği ve geçerliliği ile ilgili açık alan rekreasyonu ile park ve bahçeler konularında bilimsel çalışmaları bulunan üç rekreasyon uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Bu noktada uzman görüşü belirli bir özel alanda hazırlanmış soru ya da bilgilerin doğru bir çerçeveye oturtulmasında fayda sağlamıştır (Flick, 2009, 87). Uzman görüşleri neticesinde, hazırlanan görüşme formu Millet Bahçeleri'nin "planlama süreci, uzman desteği, sunulacak hizmetler, kurumlar arası işbirliği, alan, erişebilirlik, hizmet çeşitliliği, yaygınlık" konu başlıklarını içerecek şekilde toplam 13 sorudan oluşturulmuştur. Hazırlanan sorular açık uçlu olarak, katılımcıların görüşlerini tam olarak ifade edebilmelerine olanak sağlayacak şekilde katılımcılara yöneltilmiştir.

Görüşme öncesinde katılımcıya, hem rekreasyon alanının park ve bahçeleri ile işbirliği hakkında genel bir bilgi, hem de yapılacak çalışmanın içeriği ve amaçları hakkında detaylı bir bilgi verilmiş olup katılımcının görüşme ve çalışma hakkındaki sorularına cevap verilmiştir. Bu aşamadan sonra görüşmeye başlanılmıştır. Her ne kadar önceden yarı yapılandırılmış bir mülakat formu hazırlanmış olsa da katılımcının bunun ötesinde zengin bir anlatım sağlaması sonucunda esnek davranılarak görüşme genellikle doğal akışına bırakılmıştır. Özellikle yanıtların tam olarak anlaşılmadığı ve konunun dağılmaya başladığı durumlarda, görüşme soruları farklı biçimlerde ifade edilerek konuyla ilgili derinlemesine bilgi sağlanmaya çalışılmıştır. Buradaki amaç, verilen yanıtları belirli bir doğrultuda yönlendirmek değil; katılımcılara farklı yollardan ulaşarak araştırılan olguya odaklanılmasını ve ayrıntılı açıklamalar yapılmasını sağlamaktır.

2.5. Verilerin Analizi

Ülkemizde yapımı tamamlanan, yapım aşamasında olan ve yapımı henüz planlama aşamasında olan Millet Bahçeleri ile ilgili, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü yetkilisi ile yapılan görüşme sonucu elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Betimsel analizde amaç görüşme ve gözlem sonucu elde edilen verilerin düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, 75).

3. BULGULAR

Çalışmanın bu kısmında, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü yetkilisi ile yapılan görüşmede sorulan sorular ve alınan cevaplara yer verilmiştir.

Soru 1- Boş zamanları daha verimli geçirmek adına gerçekleştirilen rekreasyon aktivitelerinin bireysel ve toplumsal açıdan önemi sizce nedir?

"Rekreatif etkinliklere katılan bireylerin daha pozitif bir yaşam sürdürdüğünü düşünüyorum. Bu soru ile ilgili çalışma başlığına özgü yanıt vermem gerekirse, özellikle küçük ölçekli kentlerimizde, yani nüfusu bir milyonun altında olan yerleşkelerde 30.000 - 50.000 m² lik bir yeşil alan o kentin havasını değiştiriyor, bahsettiğimiz yeşil alanların da o kentlerde yaşayan bireylerin de yaşam kalitesi değiştirdiğini ve refah düzeyi arttırdığını düşünüyorum" (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü yetkilisi ile yapılan görüşme. Görüşme tarihi: 09.08.2019)

Soru 2- Bireylerin boş zamanlarını daha nitelikli değerlendirme ihtiyacı millet bahçelerinin planlanmasında bir etken miydi?

"Biz bu proje ile ilgili bir kılavuz hazırlıyoruz. O kılavuzun içerisinde kentin içerisinde, bireylerin farklı rekreatif ihtiyaçlarını karşılayacak bir planlama açıkça belirtiliyor. Millet bahçeleri, açık spor alanları, yürüyüş parkurları, piknik alanları, dinlenme alanları gibi her türlü rekreatif ihtiyacı karşılayacak nitelikte olacak. Biz Millet Bahçelerinin içeriğinde ne olmasını gerektiğine dair görüşlerini bildirmeleri için kurumlara yazı yazdık. Örneğin, Sağlık Bakanlığı obezite ile ilgili mücadele kapsamında her yaş grubuna özgü sportif rekreasyon aktivitelerinin ön planda olması gerektiğine dair görüş bildirdi, bizde bu görüşü tabii ki değerlendirmeye aldık. Planlamada bir diğer önemli faktör bizim için millet bahçelerinin %80'inin yerel bitki örtüsü kullanılarak oluşturulmasıdır. Bu sayede oluşturulacak biyolojik göletler ve doğal bir peyzaj planlaması ile ekolojik dengeyi de göz önünde tutmuş olacağız."

Millet bahçelerimiz ile ayrıca çocuklarımıza doğa sevgisini aşılamayı ve kuracağımız seralarla ve tarlalarla onlara besinlerin nasıl üretildiği konusunda bilgi vermeyi de amaçlıyoruz. Dolayısıyla bireylerin rekreatif ihtiyaçlarının karşılanmasının yanı sıra, boş zaman fonksiyonlarından olan eğitim alt başlığına da önem vermeye çalışıyoruz” (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü yetkilisi ile yapılan görüşme. Görüşme tarihi: 09.08.2019)

Soru 3- Millet bahçelerinde bireylerin bu ihtiyaçlarının giderilmesi için sunulacak hizmetlerin tespitinde bir uzman görüşünden faydalanıldı mı?

“Millet bahçeleri projelerini peyzaj mimarları ve mimarların çalıştığı ekip çiziyor. Avrupa da 2.500 m² lik bir parkta 12 farklı meslek grubunun çalıştığını biliyoruz. Ne yazık ki ülkemizde bu seviyeye henüz gelemedik. Tabi ki rekreasyon uzmanları bize bir değer katacaktır. Başlangıç aşamasında bu planlamaların istişare edildiği toplantılarımızda rekreasyon uzmanlarının var olmasının çok faydalı olacağını düşünüyorum” (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü yetkilisi ile yapılan görüşme. Görüşme tarihi: 09.08.2019)

Soru 4- Millet bahçeleri fikri nasıl ortaya çıktı? Geçmişteki millet bahçesiyle bir bağlantısı var mıydı?

“Millet bahçeleri fikri antik çağdan günümüze kadar gelen bahçe kavramıyla hayat buluyor. Millet bahçesi, Osmanlı'nın son Cumhuriyetin ilk zamanlarında var olan bir kavram. 1930 ve 1940'lı yıllara bakıldığında, yapılan Gençlik Parkları ve Kültür Parkları bu anlamda en iyi örnekler. Günümüzde, İzmir'e baktığımızda Kültür Parkı, Adana'ya baktığımızda Atatürk Parkı, Ankara'da ki Gençlik Parkı bu fikrin temelindeki alanlar. Biz hükümet olarak aslında var olan günümüz şartlarına göre güncelliyor ve iyileştiriyoruz. Ülkemizde yeşil alan standardımız kişi başına 15 m². Şehirlerimizle yeşil alan konusunda yaptığımız görüşmelerde hem bu standardın altında kaldığımızı, hem de yerel yönetimimizin yeşil alan kavramına çok sahip olmadıklarını gözlemledik” (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü yetkilisi ile yapılan görüşme. Görüşme tarihi: 09.08.2019)

Soru 5- Millet bahçelerinde bireylere ne tür rekreatif hizmetlerin (sanatsal, dinlenme, kültürel vb.) sunulması planlandı?

“Bu durum kullanılacak alanın büyüklüğü ile ilişkili. Millet bahçelerinde 20.000 m² de verilecek hizmetler daha farklı, 100.000 m² verilecek hizmetler daha farklı olacaktır. Ancak hizmetlerin sunumunda kapalı alanlardan ziyade açık alanların göz önünde tutulacağını söyleyebilirim. Sportif rekreasyon anlamında farklı hizmetlerin yanı sıra sergi alanları, kitap fuarları ve sokak lezzetleri gibi etkinlikler ve festivallere de ev sahipliği yapabilecek şekilde açık alan etkinlikleri de planlamalar içerisinde” (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü yetkilisi ile yapılan görüşme. Görüşme tarihi: 09.08.2019)

Soru 6- Millet bahçeleri içerisinde bu hizmetlerin sunulması aşamasında özel sektörle iş birliği düşünüyor mu?

“Bu hizmetlerin halka sunumu ile ilgili genellikle Belediyelerimiz ile işbirliği halindeyiz. Bu alanlar içerisinde ticari boyutuna girmeden, özel sektörün sadece tanıtım yapmak amacı ile var olması düşünülebilir. Çünkü asıl amacımız Millet bahçelerinde çok fazla kapalı alan oluşturmamak ve vatandaşımıza sağlıklı ve ucuz hizmetin götürülmesi. Özel sektör için içine girerse ticari beklentiler ön plana çıkar, bu durum da bizi amacımızdan uzaklaştırır. Bu bağlamda zaten Millet Bahçeleri içerisinde Belediyelerimiz kendi işletmeleri ile vatandaşlarımızın her türlü ihtiyacını sağlıklı ve daha ucuz şekilde karşılayacak hizmeti verecek. Oluşturacağımız mini tarlalar ve seralardan üretilen organik ürünlerin satışının Belediyelerin kendine ait işletmelerinde yapılması planlamalarımız içerisinde var. Bireylerimizi fastfood tüketiminden uzak tutmaya çalışıyoruz” (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü yetkilisi ile yapılan görüşme. Görüşme tarihi: 09.08.2019)

Soru 7- Millet bahçeleri var olan bir park ve bahçenin revize edilmesiyle mi oluşturulacak yoksa yeni bir alanda mı planlanacak?

“Bu konu ile ilgili teklifler geliyor ve biz bu teklifleri bazı kriterlerimize göre değerlendiriyoruz. Kent ölçeğine göre, merkeze 5 km uzaklığı bir kıstas olarak aldık ancak bize teklif edilen alan üzerinde yaşamı değerlendiriyoruz, eğer halkımızın halen yoğun kullanımında ise farklı alternatifler değerlendirilmeye alınıyor. Ayrıca teklif edilen alanın kent içerisindeki konumu ve önceki imar planındaki yeri bizim için çok önemli. Teklif edilen alanlar genellikle imar planlarında yeşil alan olarak gösterilen alanlar. Projesi hazırlanıp daha sonra inşasında Millet bahçelerine dönüştürülen alanlarımız da mevcut. Ancak imar planlarında yeşil alan olarak gösterilen yerler bizim için ön planda. Tabi ki sıfırdan alan planlaması ile yapılacak Millet Bahçesi planlamalarımız da var. Vizyonumuz yeşil şehirler oluşturma” (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü yetkilisi ile yapılan görüşme. Görüşme tarihi: 09.08.2019)

Soru 8- Millet bahçelerinin planlanmasında, bireylerin bu bahçelere kolay erişebilirliği göz önünde tutuluyor mu?

“Biz bu alanları planlarken önemli birkaç kriterimiz vardı. Bunlardan bir tanesi kent merkezlerinde olması ve bireylere kolay ulaşımın sağlanması idi. Çok merkezde değilse de toplu taşıma araçlarımızla ulaşımın sağlanması önemli bir faktördü. Özellikle toplu taşıma ön planda tutuyoruz çünkü eğer toplu taşıma tercih edilmeyip her bireyin özel aracıyla gelmesine olanak sağlanırsa, bu seferde planlanan alanın büyük bir çoğunluğunun otopark olarak düzenlenmesi gerekiyor. Bu da bizim Millet Bahçelerinde doğal alanı, ekoloji dengesini bozmadan kullanma önceliğimize

aykırı bir durum olarak karşımıza çıkıyor” (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü yetkilisi ile yapılan görüşme. Görüşme tarihi: 09.08.2019)

Soru 9- Millet bahçeleri içerisinde toplumdaki her kesimden bireyin rekreatif ihtiyacını karşılamaya yönelik; hizmet, tesis ve alan olacak mı?

“Engelli vatandaşlarımız için ayrıca çalışmalarımız yapıldı. Özellikle bina ölçeğinde, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın “Engelsiz mekânlar” çalışması mevcut. Bizim kurum olarak Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızla da toplantılarımız oldu Millet bahçelerinin planlanmasında. Özellikle engelli çocuklarımızı diğer çocuklarla ayırtmadan hep beraber hizmetlerden faydalanması için titizlik gösterdik. Bu anlamda ayrı bir engelli parkı düşünmedik. Tabi bu bağlamda, yaşlarımız, kadınlarımız da ön planda tutuldu. Bu sebeple mümkün olduğu kadar rampa ve merdivenlerden uzak durmaya çalıştık” (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü yetkilisi ile yapılan görüşme. Görüşme tarihi: 09.08.2019)

Soru 10- Millet bahçelerinin kurulması için belirlenmiş olan minimum ve maksimum standart bir ölçü kistası var mı?

“Kentın büyüklüğü bu kistas için farklılık gösterebiliyor ancak biz 20.000 m² alanın altında olan alanları Millet Bahçesi statüsüne dâhil etmiyoruz. Standart ölçü kistasından önce şunu belirtmek isterim ki, 20.000 m² küçük ölçekli bir şehrimiz için uygun olabileceken mesela İstanbul için bir fayda sağlamayacaktır. Ama Millet Bahçeleri için ortalama 70.000-80.000 m² lik alanlardan bahsedebiliriz. Bu gözle bakıldığında kentsel yeşil alanların ciddi ölçüde artırılmasına da olanak tanımış olacağız” (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü yetkilisi ile yapılan görüşme. Görüşme tarihi: 09.08.2019)

Soru 11- Millet bahçelerinin oluşturulmasında herhangi bir kurum ve kuruluşla işbirliği yapıldı mı?

“Bizim iki paydaşımız var. Birincisi kurum olarak kendimiz, ikincisi ise yerel yönetimler. Büyükşehirler dışında yerel yönetimlerin finansal kaynakları yeterli olmuyor ancak Büyükşehirler bu aşamada sorumluluğu alabiliyorlar. Biz finansal kaynakları yeterli olmayan yerel yönetimlerimize katkı sağlamak amacı ile İLBANK, TOKİ ve EMLAK KONUT aracılığı ile bu çalışmaları yürütmeye çalışıyoruz. Hükümetimizde bu birimlere bütçe planlaması yaparken bu durumu göz önünde bulunduruyor” (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü yetkilisi ile yapılan görüşme. Görüşme tarihi: 09.08.2019)

Soru 12- Millet bahçesinin her ilde yapılması planlanıyor mu?

“Evet, kalkınma planlarımızdaki hedeflerimizle paralel olarak 81 ilde 81 milyon m² Millet Bahçesi yapmayı planlıyoruz ancak illerimiz dışında ilçelerimizde de Millet Bahçeleri oluşturma fikrimiz var. Bu husus aslında talep edilmesi ile alakalı. Bakanlık olarak illerimizle yapılan toplantılarda bu hususu açıklıyoruz ve illerimizden talep edilmesi ile ilgili gerekli bilinçlendirmeyi yapıyoruz. Ayrıca bu projeye başlamadan önce envanter oluşturmak adına 81 İl Müdürlüğümüze yazı yazdık. Millet bahçeleri Cumhurbaşkanlığımızın eylem programı çerçevesinde yürütülüyor, bunun dışında ayrıca Belediyelerimizce yürütülen Millet Bahçeleri planlamaları da var. Amacımız yapılan ve yapılacak Millet Bahçelerine kurum olarak sahip çıkmak değil, amacımız vatandaşımıza daha fazla yeşil alan sunmak, daha fazla rekreatif hizmet götürmek” (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü yetkilisi ile yapılan görüşme. Görüşme tarihi: 09.08.2019)

Soru 13- Millet bahçesi yapılan ve yapılması ön görülen illerin seçiminde hangi unsurlar göz önünde bulunduruldu?

“Proje başlangıcında biz kurum olarak tüm valiliklerimize yazı yazdık ve illerimizden yaklaşık 2000’e yakın alan önerisi geldi. Kriterlerimiz doğrultusunda bu teklifler değerlendirildi. Alan büyüklüğü, kent merkezi içerisindeki konumu, imar planındaki durumu, kentin imar planındaki yeşil alan değerlendirmesi, bu alanın şu andaki faal kullanım durumu ve mülkiyeti bizim kriterlerimiz. Biz kurum olarak öncelikle daha çabuk inşa edebileceklerimize yöneldik. 5 ila 10 yıl içerisinde tamamlanacak olanları sonra değerlendirmek üzere ikinci plana aldık. Ama bizim için önemli olan yerel yönetimlerin istekli olmasıdır” (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü yetkilisi ile yapılan görüşme. Görüşme tarihi: 09.08.2019)

4. TARTIŞMA

Bireylerin fiziksel, ruhsal ve sosyal gelişimlerine katkı sağlayan rekreasyon aktivitelerinin bireylerin hayatına aktif bir şekilde dâhil edilebilmesinde, açık alan rekreasyonun kent merkezlerinde gerçekleştirilebileceği temel alanlar olarak nitelendirilebilecek Millet Bahçeleri’nin ülkemiz bazında değerlendirilmesinin hem eksikliklerin tespitinde, hem de projeye bilimsel açıdan destek olunabilmesi amacıyla faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu sebeple, yapılan görüşme kapsamında elde edilen veriler aşağıdaki şekilde değerlendirilmeye alınmıştır.

Millet Bahçeleri projesinin gerçekleştirilmesinde yetki sahibi olan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü yetkilisinin hem rekreasyon hem de ekolojik denge ve nitelikli yaşam alanları konusunda kavramsal bilgiye sahip olmasının yanı sıra rekreasyon aktivitelerinin bireylerin yaşam kalitesine pozitif etkiler sağlayacağı konusundaki bilinçli tavrının Millet Bahçeleri projelerinin amacına uygun olarak planlanması ve inşa edilmesine son derece önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Özellikle halkımızın fiziksel, ruhsal ve sosyal ihtiyaçlarını karşılama doğrultusunda devlet kademelerinin

üst basamaklarında görev alan bilinçli yöneticilerin ülkemizdeki sorunların çözümlenmesinde etkin bir şekilde görev alıyor olması, ülkemiz adına büyük bir kazanç olarak göze çarpmaktadır.

Millet Bahçeleri'nin planlanma aşamasında, farklı kurumlar ve farklı alanlardan uzmanlar işbirliğinde her ne kadar Avrupa ayarında bir çeşitliliğe sahip olamasak da, ülkemizde de bu projenin gerçekleştirilmesinde farklı meslek grubu uzmanların ve kurumların projeye dâhil edilmesi olumlu olarak değerlendirilebilir. Ayrıca, bireylerin boş zamanlarını daha nitelikli geçirmelerini sağlayabilmek adına devlet kademesinde yapılacak her türlü projede rekreasyon uzmanlarının eksikliğinin hissedildiğinin belirtilmesi ve bu konuda rekreasyon uzmanlarının desteğinin gerekliliğinin ifade edilmesi rekreasyon alanının gelecekte hak ettiği yeri bulacağına dair en önemli göstergelerden birisidir. Bu durum, rekreasyon uzmanlarına yeni istihdam alanları yaratacak, alana yönlenecek bilim adamlarının ufkunu genişletecek ve çalışmalarını daha nitelikli yapmalarına olanak tanıyacaktır.

Millet Bahçeleri proje fikrinin yeni bir fikir olmadığı ve Osmanlı'nın son, Cumhuriyetin ilk zamanlarında var olan bir kavram olarak temel alındığı ancak bireylere sunulacak hizmet çeşitliliği göz önüne alınarak inovasyona tabi tutulmuş bir çalışma olduğu görüşme sonucunda elde edilen bir başka bulgudur. Bu durum, Türk toplumunun ülkesine ve değerlerine aidiyet duygusunu geliştirmeye ve bu bağlamda birliktelik ve özüne sahip çıkma ile ilgili kazanımlar da elde etmesine imkân tanıyabilecektir.

Bireylerin boş zamanlarını değerlendirme şekillerinin farklılık göstermesi ve farklı kategorilerden zevk ve haz alması son derece doğaldır. Millet Bahçeleri projelerinin bu doğrultuda sportif, kültürel, sosyal, sanatsal ve birçok farklı alanlarda hizmet vermesi bireylerin bu alanlara yönelmelerine ve aktif olarak rekreasyon faaliyetlerine katılımlarına daha çok olanak tanıyabilecektir. Toplumu oluşturan bireyler, bireysel ve aile hayatlarının yanı sıra iş yaşamlarında da farklı olumsuzluklarla karşı karşıya gelmektedirler. Ancak bu olumsuzlukların giderilmesi neticesinde fiziksel, ruhsal ve sosyal anlamda sağlıklı bireyler, sağlıklı bireyler yetiştirilmesinin neticesinde de refah seviyesi yüksek ve demokratik bir toplum oluşturulması söz konusu olabilecektir. Bu sebeple, Millet Bahçelerinde bireylere sunulması planlanan hizmet çeşitliliğinin sağlanmış olması doğru bir planlama olarak göze çarpmaktadır. Ayrıca Millet Bahçeleri projesi içerisinde, engelli bireylerimiz, kadınlarımız ve yaşlılarımız gibi öncelikli gruplarımızın da ayrı bir çerçevede değerlendirilip, verilecek hizmet ve alanların çeşitliliği ile özgünlüğü bakımından bu projenin değeri bir kat daha arttırmıştır. Bu durum, öncelikli gruplarımız olarak değerlendirilebilecek engelli bireylerimiz, kadınlarımız ve yaşlılarımızın boş vakitlerini daha kaliteli şekillerde değerlendirmelerine, kendilerini özel hissetmelerine ve kendilerine sunulan bu hizmet sonrasında da devletlerine duydukları aidiyet duygusunun daha da artmasına olanak tanıyacaktır.

Millet bahçeleri içerisinde bireylere sunulacak hizmetler için devletin özel sektör ile işbirliği yapma fikri iki şekilde ele alınabilir. Birinci olarak, Millet bahçelerinde vatandaşa daha sağlıklı ve nitelikli hizmetin verilmesi, bu hizmetin daha ucuza mal edilerek ekonomik anlamda vatandaşlara hizmete ulaşımında kolaylık sağlanması ve bu hizmetlerinin devlet tarafından denetlenebilirliğinin daha kolay sağlanabileceği fikri doğrultusunda Millet Bahçeleri projelerinde kamu ve özel sektör işbirliğinden uzak kalınması makul karşılanabilir. Üstelik, finansal anlamda yeterliliği sağlayamayan yerel yönetimlere katkı sağlamak amacı ile İLBANK, TOKİ ve EMLAK KONUT aracılığı ile devlet desteğinin sağlanması bu alanda her ne kadar devlet kurumları dâhilinde olsa da işbirliğinin var olduğunu gözler önüne koymaktadır. Ancak ikinci olarak kriterlerin net bir şekilde belirlenip denetimin daha nitelikli ve taviz verilmeden yapılmasının sağlanması ile özel sektörün hizmet çeşitliliğine ve niteliğine katkı sağlayacağı göz arda edilmemelidir. Bu hususta, YİD (Yap İşlet Devret) modelinin değerlendirilmesi bir diğer alternatif olarak göz önüne çıkmaktadır. YİD modelinin kullanılabilmesi 3996 sayılı kanunun 2. Maddesinde belirlenmiştir. Ülkemizde YİD modelinin kullanılabilmesi için sektörler; tünel, baraj, köprü, içme ve kullanma suyu, sulama, haberleşme, elektrik üretim, arıtma tesisi, kanalizasyon, maden ve işletmeleri, fabrika ve benzeri tesisler, otoyol, iletim, dağıtım ve ticareti, trafiği yoğun karayolu, çevre kirliliğini önleyici yatırımlar, demiryolu, lojistik merkezi, gar kompleksi, deniz ve hava limanları, yer altı ve yerüstü otoparkı, yük ve yat limanları, milli park, sınır kapıları, tabiat parkı, tabiatı koruma alanı, yaban hayatı koruma tesisleri, toptancı halleri gibi hizmetlerdir (www.kuaza.com, 2017). Her ne kadar ileri teknoloji veya yüksek kaynak ihtiyacı duyulan projelerin gerçekleştirilmesinde kullanılmak üzere geliştirilen özel bir finansman modeli olarak değerlendirilse de, 3996 sayılı kanunun 2. Maddesinde belirlenen sektörler içerisinde belirlenen milli parklar, tabiat parkı veya tabiatı koruma alanı kapsamında Millet bahçelerinin finansman anlamında devlete getireceği yükün YİD ile azaltılması sağlanabilir.

Görüşmeden elde edilen bir diğer veri ise Millet Bahçelerinin alan olarak belirlenmesinde uygulamaya koyduğu esaslardır. Yapılan görüşmeden elde edilen veriler doğrultusunda Millet bahçelerinin inşası için illerimizden yaklaşık 2000 teklifin geldiği belirtilmiştir. Bu tekliflerin, öncelikli olarak imar planına

uygunluğu sonrasında ise projenin teklif edilen alan üzerinde mevcut yaşam döngüsüne olumlu ve olumsuz muhtemel etkileri analiz edilerek bir değerlendirmeye tabi tutulduğu ifade edilmiştir. Projenin hayata geçirilmesinde bir diğer kıstas ise daha kısa sürede halkın hizmetine sunulabilecek alanların ön plana alınarak projeye dâhil edildiğidir. Proje deki hedeflerden bir tanesi de, kapalı alanların kaldırılarak kenti daha fazla açık alana ulaştırma hedefidir. Bu sebeple özellikle şehir merkezlerinin dışına çıkarılan stadyumların şehir merkezlerindeki eski inşaları tercih edilip bu inşaların yıkımının ardından elde edilecek alana alış veriş merkezi gibi kapalı alanlar yerine Millet Bahçeleri gibi açık alanların yapılması kent yaşamı adına son derece doğru bir karardır. Belirlenen alanların Millet Bahçesi statüsüne dâhil edilebilmesi için minimum 20.000 m² lik alan ölçüsünün küçük ölçekli kentlerde ikamet eden bireylerin boş zamanlarını daha nitelikli değerlendirmeleri adına temel anlamda gereksinimleri karşılayacak alanlar için yeterli nitelikte olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, kent nüfusunun fazlalığına göre Millet Bahçeleri için belirlenen alanın 70.000-80.000 m² düzeyine kadar çıkarılabiliyor olması projenin bireyleri ön planda tutmuş olduğunun göstergesi olarak değerlendirilebilir. Ayrıca, bu projede temel hedefin kentlerimizde kapalı alanlardan mümkün olduğunca uzaklaşıp, açık ve yeşil alanların artırılması yönünde olduğunun ifade edilmesi, devlet kademesinde bu projenin her yönüyle değerlendirilip vatandaşlarımızın ve toplumumuzun refah düzeyini arttırmaya yönelik bir vizyonla hareket edildiğini gözler önüne sermektedir. Bu bakış açısı, ülkemizin gelecek nesline temiz ve yeşil bir yaşam alanı bırakma adına son derece önemli bir politikası olarak değerlendirilebilir.

Tabi ki bireylerin bu tür alanlara sahip olması devlet kademesince yapılması gereken öncelikli planlama olmalıdır. Ancak alanların yaratılması bu anlamda yeterli olmayacaktır çünkü bu alanların bireylerin kolay ulaşabileceği yerde olması en az planlama kadar önemlidir. Bu bağlamda Millet Bahçelerinin oluşturulmasında temel olarak şehir merkezine 5 km olarak belirlenen kıstas, bireylerin bu alana ulaşmalarında büyük kolaylık sağlayacaktır. Ayrıca Millet Bahçelerinde otopark alanı oluşturmak yerine yeşil alanların artırılmasını hedef alarak vatandaşların Millet Bahçelerine geliş ve evlerine dönüşlerinde toplu taşımaya yönlendirilecek olması hem araç kirliliğini ortadan kaldıracak hem de araçların egzoz gazlarından meydana gelecek hava kirliliğinin oluşmasına engel olabilecektir. Bu hususta yapılan planlamanın ekolojik dengeye katkısı ayrı bir katkı olarak değerlendirilebilir.

Millet Bahçeleri projesinin ülkemizde 81 ilde 81 milyon m² çapında yaygınlaştırılma hedefi çalışma için elde edilen bir diğer önemli veridir. Bu sayede, kentlerimizde ve kent ölçeğindeki büyük ilçelerimizde bireylerimizin boş zamanlarını daha nitelikli şekilde geçirebileceği alanların fazlalığı refah seviyesi yüksek bir toplum yaratabilme adına önemli bir etken olmasının yanı sıra, bilinçsiz tüketim ve doğal afetler neticesinde her geçen gün alanı daha da küçülen yeşil alanların artırılması da sağlanabilecektir.

5.SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak; Millet bahçeleri projesi Osmanlının son, Cumhuriyetin ilk zamanlarından gelen bir devam projesidir. Genel olarak ele alındığında, kent merkezlerinde rekreatif amaçlı alanlarda kapalı alan üstünlüğünün sona erdirilip, açık alanların artırılması ve kente yeşil bir görüntü kazandırılma fikri projenin en can alıcı ve önemli noktası olarak göze çarpmaktadır. Bu fikir doğrultusunda Millet Bahçelerinde vatandaşlarımıza sunulacak rekreatif hizmet çeşitliliği, her kesime hitap edecek pozitif ayrımcılık anlayışı ve kolay ulaşılabilirlik avantajı bireylerimizin boş zamanları daha nitelikli değerlendirmelerine son derece önemli katkılar sağlayacak olup bu sayede toplumumuzun rekreasyon alanında daha fazla bilinçlendirilmesi sağlanmış olacaktır. Bu sebeple, Millet Bahçeleri projesinin toplumumuza önemli kazanımlar sağlayacağı açıktır. Yapılan bu çalışma ile Millet Bahçeleri projesi ile ilgili bilgi ulaşım eksikliğinin ortadan kaldırılması hedeflenmiş olup, çalışmanın bu alanda yapılacak diğer çalışmalara kaynak niteliğinde olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda;

- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü içerisinde kurulacak bir "Rekreasyon Birimi" ile yapılacak planlamaların niteliğinin artırılması sağlanabilir,
- "Rekreasyon Birimi"nin oluşturulmasının gerçekleştirileceği süreç içerisinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü'nün bu alanda yapılacak çalışmalarına katkı sağlamak amacı ile rekreasyon uzmanlarının planlama aşamasına danışmanlık düzeyinde katkı sağlaması gerçekleştirilebilir,
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü'nün Üniversitelerin Rekreasyon Bölümleri ile işbirliğinin gerçekleştirilmesi bu alandaki çalışmalara büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Briggs, L. Charles (1986). *Learning How to Ask: A Sociolinguistic Appraisal of the Role of the Interview in Social Science Research*. Cambridge University Press. Cambridge.

- Conway, Hazel (1996). *Public parks (Shire Garden History)*. Buckinghamshire: Shire Publications.
- Creswell, W. John (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches*. (2. Baskı), USA: SAGE Publications.
- Ercan, Hakan (2018). *Tanzimat Döneminde Osmanlı Kentlerinde Kent Meydanı ve Millet Bahçeleri*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Denizli.
- Flick, Uwe (2009). *An Introduction to Qualitative Research*. 4.bs., London: Sage Publication
- Hacıoğlu, Necdet, Gökdeniz, Ayhan, Dinç, Yakup (2009). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi: Örnek Animasyon Uygulamaları*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Henneberger, W. John (2002). *Origins of fully funded public parks*. The George Wright Forum, 19(2), 13-20.
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/07/20190723M1-1.htm>, Erişim Tarihi: 28.07.2019.
- <https://kuaza.com/faydali-bilgiler/nedir/yap-islet-devret-modeli-nedir>, Erişim tarihi: 18.08.2019.
- <https://www.kocaeli.bel.tr/tr/main/imarplanlari>, Erişim Tarihi: 27.07.2019.
- <https://www.sabah.com.tr/apara/haberler/2019/07/23/on-birinci-kalkinma-plani-resmi-gazetede>, Erişim Tarihi: 28.07.2019.
- Karaçar, Ercan, Göker, Gönül (2017). Orman İçi Rekreasyon Alanlarının Ekolojik Açıdan İncelenmesi, *Journal of Recreation and Tourism Research*, 4 (4), 35-42
- Karaküçük, Suat (2005). *Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme*. 5. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Önal, Sibel, Sağır, Mehmet (2018). Ankara Kent Parklarının Kullanımının Belirlenmesi, *Ankara Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 77-90.
- Özbey, Selhan vd. (2003). *Rekreasyon Temelleri, Spor Bilimlerine Giriş*. Mirzeoğlu, N. (Ed.). Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Patton, Q. Michael (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*. Newbury Park, CA: Sage.
- Sevil, Tuba., Şimşek, K.Yıldırım., Katırcı, Hakan., Çelik, V.Onur., Çeliksoy, M. Ali., Kocaekşi, Serdar (2012). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi*. Editör: Kocaekşi STC, Anadolu Üniversitesi Yayını, (2497). ISO 690.
- Yıldırım, Ali, Şimşek, Hasan (2008), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yıldırım, Ali, Şimşek, Hasan (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.